

Koltai István És Istvánné

Ez a férjem, Pista és én. Cecén készült a kép 1937-ben. Ez a Hektor kutya, aki a mi kutyánk volt.

A férjem Greiner Izidornak született. Aztán 1946-ban Koltai Istvánra magyarosított. A szociáldemokrata pártnak volt a tagja. Ült is négy hónapot 1930-valahányban. Egerben tartóztatták le, mert [illegális] irodalmat terjesztett. Nagyon sokáig udvarolt a Pista, mert nem volt állása. Elvesztette amiatt, hogy letartóztatták. El is kellett jönni Eger környékéről, mert az ottani rendőrség állandóan kereste Pistát az édesapámnál. És az apukám mindig azt mondta, ő nem tudja, ő nem is tart velünk kapcsolatot. Végre aztán lett egy állása Fejér megyében, Cecén volt egy fatelep. Rengeteg pályázat volt; újságban hirdettek állásokat, de nekünk csak fatelep lehetett, mert ez volt a szakmája Pistának. Mikor leérettségizett, utána ezt kitanulta. A cecei fatelep Schwartz

Dávidé volt. A férjem két Schwartz Dávidnál is dolgozott. Az egyik sárbogárdi volt, a másik egri.

1937-ben házasodtunk össze Budapesten. Akkor már megkapta a cecei állást, különben nem tudott volna elvenni. A rabbi jött ki Pista testvééréhez, a Dórához, lakásra. És ott volt. Ez teljesen természetes volt abban az időben. A legtöbb kommunista zsidó volt. Miután a szülők is eltűrték, hogy mi modernek vagyunk, mi meg eltűrtük, hogy ők nem. Azért megcsináltunk a kedvükért mindenfélét, amit lehetett. Ugyanazon a napon volt a nővérem, a Bözsi esküvője is Egerben. Apuka kitett magáért, két lányt kiházasítani nem volt olyan könnyű, de megcsinálta. Nem adott semmi hozományt, az én férjem el se fogadta volna. Pista nálunk kosztolt éveken keresztül.

1937-től 1942-ig voltunk Cecén. Én azt hittem, mikor oda férjhez mentem, hogy én valahova férjhez mentem. De mikor leszálltam a vonatról este, kerestem, hogy hol van az a falu, és nem találtam semmit. Mert azért Eger után ez tényleg egy falu volt. Leszálltam, mondom, nem baj, majd reggel. Aztán reggel fölébredtem, semmi nem volt, pusztaság. Én nem bírtam a falut egyszerűen! Eger se volt egy nagy hely, de mégiscsak város volt. De muszáj volt megszokni, tudtam, hogy máshol nincs állásunk.

A házunk két szoba lett volna, de a másik szobát nem tudtam berendezni, egy szobára elég bútorom volt. Állatok voltak, liba, kacsa, mindenféle, kert volt. Én mindig olyan tevékeny voltam, a kertet is megismertem, tudtam, hogy hogy kell kezelni.

A fatelepen egy parasztember volt, aki az egész fatelepet a családjával együtt kézben tartotta. Felügyelt és kiadta az árut. Pista az irodán volt. Amiben tudtak, segítettek ott azok az udvaros emberek. Úgy hívták őket, hogy udvarosok, mert azok rakták a cserepeket meg mit tudom én. Mindig volt sok kutyánk, mert kellett, mert amíg föl nem adtuk postán este, addig a pénz [az aznapi bevétel] ott volt.

Cece egy ócska kis falu volt. Akik ott laktak zsidók, nem voltak vallásosak. Mi sem tartottuk az ünnepeket. A faluban is zsidókkal voltunk főleg jóban. Volt vagy négy-öt család összesen a faluban, kereskedő meg vaskereskedő. A Bár család, azoknak rövidáruüzletük volt. A feleségével jóban voltam. Összeültünk kártyázni, mint afféle falusiak. És akkor tanultam franciául meg a Pista is, tanár nélkül, volt szótárunk. Nagyon sok időnk volt, nem tudtunk esténként mit csinálni. Tanulgattunk saját erőből. Elég jól írtam. És a helyesírást a franciának valamennyire elsajátítottam. Én szerettem tanulni, de nem tudtam igazándiból megtanulni, mert nem volt célom vele.